

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нейропсихологія дитячого віку

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 8.01010501 «Корекційна освіта (логопедія)»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація спеціальна психологія

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма «Нейропсихологія дитячого віку» для студентів за спеціальністю 8.01010501 «Корекційна освіта (логопедія)».

Розробники: І.І. Савенкова, доктор психологічних наук, професор кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від “25” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
_____ (О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту Людини _____ Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I. Вступ до нейропсихології

Змістовий модуль II. Основні симптоми та синдроми розладів психіки

Змістовий модуль III. Соматопсихічні розлади. Психосоматичні розлади

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Нейропсихологія дитячого віку»

V. Плани практичних і семінарських занять

VI. Завдання для самостійної роботи

VII. Система поточного та підсумкового контролю

VIII. Методи навчання

IX. Методичне забезпечення курсу

X. Рекомендована література

Основна

Додаткова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з курсу «Нейропсихологія дитячого віку» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини на основі освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня відповідно до навчального плану спеціальність 8.01010501 – Корекційна освіта (логопедія).

Курс належить до варіативної частини циклу професійної та практичної підготовки фахівців за спеціальністю “Корекційна освіта (логопедія)” другого (магістерського) рівня. Дисципліна вивчається у дев’ятому семестрі.

Змістові модулі дисципліни забезпечують якісну підготовку другого (магістерського) рівня за рахунок узагальнення знань та вмінь, що були набуті здобувачами вищої освіти у змістових модулях інших психологічних дисциплін, в єдину професійну психологічну картину побудови світу.

Мета вивчення дисципліни - ознайомити здобувачів вищої освіти із сучасними теоретичними уявленнями та практичними напрацюваннями в галузі нейропсихологічної діяльності в системі охорони психічного здоров'я.

Знання, отримані в результаті вивчення курсу «Нейропсихологія дитячого віку», дадуть можливість свідомого й більш функціонального впровадження у вітчизняну логопедичну та психологічну практику ефективних методик допомоги, що є основою для подальшого поглиблення фахової спеціалізації майбутніх логопедів. За результатами вивчення матеріалу цього курсу здобувачі вищої освіти складають залік.

Процес вивчення дисципліни спрямований на **формування** наступних **компетенцій**:

1. Загальних:

соціально-особистісних:

- здатність до самовдосконалення та саморозвитку на основі рефлексії своєї діяльності;
- здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з нейропсихологічними порушеннями;
- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя;

загальнонаукових:

- володіння базовими уявленнями про основи нейропсихології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості дитини з порушеннями нейропсихологічного розвитку;

інструментальних:

- володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань;

- володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем нейропсихологічного розвитку;

2. Фахових:

компетентності у сфері діагностико-аналітичної та консультативної діяльності:

- володіння сучасними уявленнями про психологічне супроводження осіб, які мають нейропсихологічні порушення;
- володіння уявленнями про методи дослідження в нейропсихології;
- здатність до психологічного супроводження осіб із нейропсихологічними порушеннями;
- володіння сучасними технологіями діагностики і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності на основі комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності;

компетентності щодо діагностики, консультування та психологічного супроводу осіб з порушеннями психофізичного розвитку та їхніх родин:

- здатність організовувати та здійснювати реабілітаційну, корекційну, розвивальну та психотерапевтичну роботу з особами, які мають порушення нейропсихологічного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання в умовах інклюзивної освіти.

Здобувачі вищої освіти повинні знати:

- сучасний стан нейропсихологічної служби;
- теоретичні основи нейропсихології;
- сучасні методи діагностики функціональних станів, особливо найбільш інформативних щодо раннього виявлення порушень і патології органічного генезу.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- провести нейропсихологічний огляд людини;
- провести аналіз його нейропсихологічного стану;
- визначати його нейропсихологічні особливості;
- побудувати нейропсихологічний тип дитини;
- проаналізувати і зробити висновки за результатами психологічного дослідження;
- провести диференційну діагностику нейропсихологічного стану людини.

Програма складається з 3 модулів (3 кредити) – **90 год.**, з них: лекції – 12 годин, семінарські заняття – 12 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 60 год.

Вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Нейропсихологія дитячого віку»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	варіативна
	Спеціальність 8.01010501 «Корекційна освіта (логопедія)»	
Модулів – 3		Рік підготовки
Змістових модулів – 3		5-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 90		9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-професійний рівень: другий (магістерський)	Лекції
		12 год.
		Практичні, семінарські
		12 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		60 год.
		Модульний контроль
		6 год.
Вид контролю:		
залік		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							Модульний контроль
	Разом	Аудиторні:	лекції	практичні заняття	Семинарські заняття	Індивідуальна	Самостійна на роботу	
Змістовий модуль I.								
Вступ до нейропсихології								
Предмет і завдання нейропсихології. Фундаментальні поняття нейропсихології.	14	4	2		2		10	
Клінічні прояви нейропсихологічних порушень.	13	4	2		2		9	
Модульна контрольна робота	2							2
Разом	29	10	4		4		19	2
Змістовий модуль II.								
Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів								
Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів.	16	4	2		2		12	
Нейропсихологічна єдність людини, підходи.	11	4	2		2		7	
Модульна контрольна робота	2							2
Разом	29	8	4		4	2	19	2
Змістовий модуль III.								
Особливості нейропсихологічних розладів у дітей								
Порушення психіки при нейропсихологічних захворюваннях.	15	4	2		2		11	
Психологічні особливості та порушення психіки у осіб з нейропсихологічними захворюваннями.	15	4	2		2		11	
Модульна контрольна робота	2							2
Разом	32	8	4		4		22	2
Разом за навчальним планом								
Разом за навчальним планом	90	24	12		12		60	6

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ВСТУП ДО НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Предмет і завдання нейропсихології дитячого віку. Фундаментальні поняття нейропсихології.

Предмет і завдання нейропсихології. Методи дослідження в нейропсихології. Феноменологія нейропсихологічних проявів. Феноменологічний принцип нейропсихологічного обстеження хворого.

Семінар 1. Фундаментальні поняття нейропсихології дитячого віку.

Тема 2. Клінічні прояви нейропсихологічної єдності.

Принципи розрізнення нейропсихологічних феноменів. Характеристика нейропсихологічного напрямку. Теорії нейропсихологічного напрямку.

Семінар 2. Клінічні прояви нейропсихологічної єдності.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВНІ СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИХ РОЗЛАДІВ

Тема 3. Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів.

Органічні порушення в сфері сприйняття, межа між нормою й патологією. Органічні порушення в сфері мислення. Ознаки патології в органіці емоцій. Порушення волі, ознаки органічного ураження. Патологія потягів: органічні порушення, ознаки, прояви.

Семінар 3. Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів.

Тема 4. Нейропсихологічна єдність дитини, підходи.

Ознаки нейропсихологічних порушень у дітей. Клінічні й експериментальні способи визначення глибини ураження психічних функцій. Порушення свідомості органічного генезу у дітей.

Семінар 4. Нейропсихологічна єдність дитини, підходи.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

ОСОБЛИВОСТІ НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ

Тема 5. Порушення психіки при нейропсихологічних захворюваннях.

Нейропсихологічне реагування на хворобу й психологія нейропсихологічного пацієнта. Типи нейропсихологічного реагування. Місце психічного фактору в нейропсихологічній патології. Передумови формування нейропсихологічних захворювань. Психологічні особливості хворих дітей при нейропсихологічних порушеннях.

Семінар 5. Порушення психіки при нейропсихологічних захворюваннях.

Тема 6. Психологічні особливості та порушення психіки у дітей із нейропсихологічними захворюваннями

Передумови формування нейропсихологічних захворювань. Основні прояви нейропсихологічних порушень у дітей.

Семінар 6. Психологічні особливості та порушення психіки у дітей із нейропсихологічними захворюваннями

Семінар 1. Фундаментальні поняття нейропсихології.

Предмет і завдання нейропсихології. Методи дослідження в нейропсихології. Феноменологія нейропсихологічних проявів. Феноменологічний принцип нейропсихологічного обстеження хворого.

Семінар 2. Клінічні прояви нейропсихологічної єдності.

Принципи розрізнення нейропсихологічних феноменів. Характеристика нейропсихологічного напрямку. Теорії нейропсихологічного напрямку.

Семінар 3. Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів.

Органічні порушення в сфері сприйняття, межа між нормою й патологією. Органічні порушення в сфері мислення. Ознаки патології в органіці емоцій. Порушення волі, ознаки органічного ураження. Патологія потягів: органічні порушення, ознаки, прояви.

Семінар 4. Нейропсихологічна єдність дитини, підходи.

Ознаки нейропсихологічних порушень у дітей. Клінічні й експериментальні способи визначення глибини ураження психічних функцій. Порушення свідомості органічного генезу у дітей.

Семінар 5. Порушення психіки при нейропсихологічних захворюваннях.

Нейропсихологічне реагування на хворобу й психологія нейропсихологічного пацієнта. Типи нейропсихологічного реагування. Місце психічного фактору в нейропсихологічній патології. Передумови формування нейропсихологічних захворювань. Психологічні особливості хворих дітей при нейропсихологічних порушеннях.

Семінар 6. Психологічні особливості та порушення психіки у дітей із нейропсихологічними захворюваннями

Передумови формування нейропсихологічних захворювань. Основні прояви нейропсихологічних порушень у дітей.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота враховує відповідь у вигляді доповіді на 1 запитання та відповідь на 2 питання (блок тестових завдань).

Самостійна робота № 1. Нейропсихологія дитячого віку, нейропсихологічні порушення у дітей.

I. Охарактеризувати види нейропсихологічних порушень.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

2. Чекання, “страх болю” є примітивною формою емоції страху взагалі згідно вчення:
 - а) Аствацатурова;
 - б) Данієлополу;
 - в) Анохіна;
 - г) Мерскі.

3. В класичній нейропсихології виділяють три групи розладів, окрім:
 - а) конверсійних розладів;
 - б) «органних неврозів»;
 - в) психосоматичних захворювань у вузькому значенні слова;
 - г) вегетозів.

4. Представниками антропологічного напрямку в нейропсихології є:
 - а) Поллок;
 - б) Стоквис;
 - в) Вітковер;
 - г) Вайзеккер.

5. Термін «нейропсихологія» в медицину ввів:
 - а) Гіппократ;
 - б) Лурія;
 - в) Хайнрот;
 - г) Гародден.

Самостійна робота № 2. Нейропсихологічні особливості та порушення психіки органічного генезу у дітей

I. Охарактеризувати нейропсихологічні порушення у дітей.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

2. Засновником кортико-вісцеральної патології, як одного із напрямків нейропсихології, є:
 - а) Павлов;
 - б) Анохін;
 - в) Биков;
 - г) Сімонов.

3. Сучасна біопсихосоціальна модель хвороби розроблена:
 - а) Карасу;
 - б) Екскюлем;
 - в) Енгелем;
 - г) Любаном-Плоцца.

4. Автором концепції «профіля особистості» в нейропсихології є:
 - а) Александер;
 - б) Вітковер;
 - в) Данбар;
 - г) Поллак.

5. Поведінковий тип А є «фактором ризику»:
 - а) шлунково-кишкових захворювань;
 - б) злоякісних новоутворень;
 - в) порушення дихальної системи;
 - г) серцево-судинних захворювань.

Самостійна робота № 3. Нейропсихологічні особливості порушення пізнавальних психічних процесів у дітей

I. Охарактеризувати порушення уваги органічного генезу у дітей.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

1. Конверсійні розлади, які поклали початок психоаналітичному напрямку в нейропсихології, були описані:
 - а) Александером;
 - б) Джелліффе;

- в) Фрейдом;
- г) Адлером.

2. Термін «алекситимія» ввів:

- а) Еллікс;
- б) Карасу;
- в) Сифнеос;
- г) Розенман.

3. Концепцію «органних неврозів» розробив:

- а) Вітковер;
- б) Енгель;
- в) Френч;
- г) Дойч.

4. При гіперстенічній формі неврастенії переважають симптоми:

- А) загальної слабкості, млявості;
- Б) нестерпність будь-яких подразників і навантажень;
- В) зниження загального життєвого тону;
- Г) дратівлива слабкість.

5. Тривала апатія з байдужим ставленням до загрозової ситуації і навколишнього середовища – це прояви:

- А) реактивного збудження;
- Б) реактивного ступора;
- В) емоційного паралічу;
- Г) затяжного психогенного неврозу.

Самостійна робота № 4. Нейропсихологічні особливості дітей з больовим синдромом, розладами органічного генезу.

I. Охарактеризувати Корсаківський амнестичний синдром, симптоматика.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

2. Важливим диференційно-діагностичним критерієм, за допомогою якого можливо запідозрити наявність нейропсихологічного захворювання, є:

- А) фрустраційна та емоційна напруженість;
- Б) енергетичний потенціал і антистрессова стійкість;
- В) розвиток ендогенної прихованої депресії;
- Г) атиповість клінічних проявів;

3. Біль у ділянці серця є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:
- А) агрипічний;
 - Б) алгічно-сенестопатичний;
 - В) діенцефальний;
 - Г) обцесивний.
4. Головний біль є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:
- А) агрипічний;
 - Б) алгічно-сенестопатичний;
 - В) діенцефальний;
 - Г) обцесивний.
5. Біль у різних ділянках живота є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:
- А) агрипічний;
 - Б) алгічно-сенестопатичний;
 - В) діенцефальний;
 - Г) обцесивний.

Самостійна робота № 5. Нейрогуморальна регуляція поведінки.

I. Охарактеризувати синдром Павлова, основні симптоми.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

2. Стійке безсоння є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:
- А) агрипічний;
 - Б) алгічно-сенестопатичний;
 - В) діенцефальний;
 - Г) обцесивний.
3. Підвищений бал за шкалою депресії відповідно до результатів психодіагностики за стандартизованим тестом ММРІ вказує на:
- А) депресивну іпохондрію;
 - Б) маніакальну іпохондрію;
 - В) приховану депресію;
 - Г) соціальну інтроверсію.
4. Підвищення більшості “емоційних” шкал відповідно до результатів психодіагностики за стандартизованим тестом ММРІ вказує на:
- А) приховану депресію;
 - Б) маніакальну іпохондрію;

- В) невротичні зміни особистості;
- Г) соціальну інтроверсію.

5. Невротичний генезис сомато-вегетативних проявів може підтвердити психодіагностику за шкалою:

- А) депресії за стандартизованим тестом ММРІ;
- Б) істерії за стандартизованим тестом ММРІ;
- В) невротизації за стандартизованим тестом “Невротизація-психопатизація”;
- Г) психопатизації і соціальної інтраверсії за стандартизованим тестом ММРІ.

**Самостійна робота № 6. Психологічні аспекти
нейропсихологічних розладів.**

I. Окреслити об'єктивні проби, спрямовані на виявлення галюцинацій органічного генезу.

II. Тестові завдання: оберіть одну правильну відповідь із запропонованих варіантів:

2. При проведенні психодіагностики за шкалами самооцінки (шкала тривоги W . W . Zung,, лікарняного опитувальника MNQ, S Grown; шкали тестування депресій M.Y. Hamilton, шкали тестування FKD, шкали WPRS) виявляються психопатологічні феномени, які характеризують реєстр-синдром підвищеної тривожності, що вказує на прояви:

- А) тривожного розладу органічної природи;
- Б) кататонічного розладу органічної природи;
- В) органічного маячного розладу;
- Г) органічного афективного розладу.

3. При проведенні психодіагностики виявляють різні рівні порушення свідомості, розлади психомоторики, порушення аутоідентифікації, що вказує на прояви:

- А) гебефренної шизофренії;
- Б) параноїдної шизофренії;
- В) кататонічної шизофренії;
- Г) недиференційованої шизофренії.

4. Форма шизофренії, при якій виражені емоційні зміни, відзначається фрагментарність і нестійкість маячення та галюцинацій, безвідповідальна й непередбачувана поведінка, часто зустрічається манірність, яка характеризується параноїдним маяченням, що звичайно супроводжується галюцинаціями, особливо слуховими, розладами сприйняття, емоційної сфери, вольовими та мовними

порушеннями, кататонічні симптоми при цьому слабо виражені – це:

- А) параноїдна шизофренія;
- Б) гебефренна шизофренія;
- В) кататонічна шизофренія;
- Г) недиференційована шизофренія.

5. Шизофренія, яка характеризується домінуванням психомоторних розладів, що можуть варіювати від гіперкінезів до ступору, або від автоматичного підпорядкування до негативизму, змушені пози можуть зберігатися довгостроково, важливою ознакою є епізоди агресивної поведінки – це:

- А) параноїдна шизофренія;
- Б) гебефренна шизофренія;
- В) кататонічна шизофренія;
- Г) недиференційована шизофренія.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Нейропсихологія дитячого віку»

Разом: 90 год.: з них лекції 12 год., семінарські 12 год., поточний модульний контроль – 6 год., самостійна робота - 60 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	
Кількість балів за модуль	49 балів		49 балів		44 бали	
Тема лекції (за відвідування 1 бал)	1	2	3	4	5	6
Семіна-рські, практич-ні і лабораторні заняття (1 бал за відвідування)	Фундаментальні поняття нейропсихології. Предмет , методи нейропсихології.	Клінічні прояви нейропсихологічних порушень	Основні симптоми та синдроми нейропсихологічних розладів	Нейропсихологічна єдність, підходи	Порушення психіки при нейропсихологічних захворюваннях	Психологічні особливості та порушення психіки дітей із нейропсихологічними порушеннями
Робота на семінарському занятті	10 балів		10 балів		10 балів	
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	
Модульний контроль	25 балів		25 балів		25 балів	
	Коефіцієнт 1,42 (142 : 1,42 = 100 балів)					
Підсум. контрол	залік					

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення здобувачів другого (магістерського) рівня з курсу «Нейропсихологія дитячого віку» оцінюються за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС), в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС) шкалою подано у табл. 7.1., табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного
(модульного) контролю

Види діяльності	Кількість	Розрахунок	Загальна сума за видами діяльності
Лекція (відвідування)	6	$6 \times 1 = 6$	6
Семінарське заняття (відвідування)	6	$6 \times 1 = 6$	6
Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ)	6	$6 \times 10 = 60/2$	30
Виконання модульної контрольної роботи	3	$3 \times 25 = 75$	75
Виконання самостійної роботи	5	$5 \times 5 = 25$	25
Максимальна кількість балів:			142
Форма контролю – залік		Коефіцієнт - $142:100=1,42$	

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, доповіді, презентація завдань для практичних

занять, участь в інтерактивних обговореннях.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; карти знань, картки для самостійної роботи, конспекти занять.

➤ **Комп'ютерного контролю:** презентації доповідей та творчих проєктів.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Загальне оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни «Нейропсихологія дитячого віку» за стобальною шкалою

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ презентації лекцій;
- ✓ підручники та навчальні посібники;
- ✓ навчально-методичні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для

підсумкового контролю).

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні друковані джерела

1. Бауэр М. Нейропсихологія. – М.: АЛТЕЙА, 2014. – 260 с.
2. Блейхер В.М. Клиническая нейропсихология. – Ташкент: Медицина, 2013. – 328 с.
3. Блейхер В.М., Крук И.В. Толковый словарь нейропсихологических терминов / под ред. Бокова С.Н. – Воронеж: НПО "Модэк", 2005. – 640 с.
4. Бурлачук Л.Ф. Исследование ребенка в нейропсихологии. – К.:Вища школа, 2014. – 176 с.
5. Захаров А. И. Неврозы у детей и подростков. – Л., 2008.
6. Лурия Р.В. Нейропсихологія. – М., 2004.
7. Канарейкин К.Ф., Бахур В.Т. Эволюция психосоматической медицины // Клиническая медицина. – 2009. – Т.67. – №12.
8. Каннабих Ю.В. История нейропсихологии. – М.: ИТР МГП ВОС, 2004. – 528 с.
9. Савенкова І.І. Клінічна психологія. – Одеса: Астропринт, 2013. – 264 с.

Додаткові друковані джерела:

10. Блейхер В. М. Экспериментально-психологическое исследование нейропсихологических больных. – Ташкент, 2010.
11. Бурлачук Л. Ф. Исследование личности в нейропсихологии. – Киев, 2009.
12. Васильченко Г. С. Детская нейропсихология. Руководство для врачей. – М., 2007.
13. Захаров А. И. Опыт групповой психотерапии при неврозах детского и подросткового возраста. – Л., 2013.
14. Исаев Д. Н. Психическое недоразвитие у детей. – Л., 2002.